

Крстовдан у Загребу: Освећени крст и купола саборног храма

“Сила Крста је глобална, универзална за све народе и људе, за сва покољења људи. Крсна смрт Спаситеља и сваки догађај везан за Њега има универзални временско-просторни значај”, казао је владика Кирило на Литургији након које је осветио куполу и крст храма Преображења Господњег.

У сриједу, 14/27. септембра, на празник Воздвижења Часног Крста – Крстовдан, Његово Преосвештенство Епископ буеносајрески и јужно-централноамерички Кирило служио је Свету Литургију у Храму Преображења Господњег у Загребу. Владици Кирилу саслуживало је свештенство Саборног храма. По завршетку Свете Литургије, владика је освештао крст на куполи храма чија је рестаурација у току.

У наставку доносимо интегрални текст литургијске бесједе владике Кирила.

“Драга браћо и сестре,

Данас наша света Црква слави Воздвижење часног и животворног Крста.

Историјски повод за данашње славље су два догађаја. Један је проналазак Часног Крста од стране равноапостолне Јелене, мајке цара Константина, који се десио непосредно после Првог Васељенског Сабора 325. године. Жељу за проналазак Часног Крста имао сам цар Константин због чудесних догађаја за које сви знате – када му се указао Крст на небу и када му је речено да њим побеђује непријатеља. Ставивши тај знак Крста на своју војску, на штитове, на шлемове, на оружје, он је победио Максенција и, ушавши у Рим и освојивши власт, оставио тај знаменити Едикт толеренције 313. године о престанку гоњења хришћана.

Већ тај догађај нам указује на једну другу димензију крста. Крст је био страшна, срамотна смрт за разбојнике у Римском царству, али Праведник, наш Господ Исус Христос који је распет на њему, претвара га у највеће оружје против непријатељске силе која није била очигледна, осим оним људима који су видјели Васкрлог Христа и који су донекле осјетили силу Крста. Међутим, у оваквим догађајима из касније историје хришћанства, као што је победа Константина над Максенцијем силом Крста, хришћани су и очигледно, чулно могли да виде силу тог побједоносног знака.

Дакле, Константин је због тога својој мајци дао и средства и благослов да нађе Часни Крст. Она га је нашла у Јерусалиму, без обзира на то што су се ранији римски цареви старали свим средствима да што више унизе то мјесто, да га затрпају смећем, да изграде разне храмове незнабожачким, лажним боговима, као што је Венера, једна од богиња распусног живота. Храм њој посвећен подигао је цар Адријан управо на мјесту страдања Господа Исуса Христа. Међутим, све то није осујетило ни избрисало из сјећања првих хришћана мјесто на ком се све то догодило – спасоносна историја нашега спасења, и царица Јелена је нашла три крста. Постоји дивна једна молитва која се чита у чину Вјенчања, у којој се каже да се женик и невјеста обрадују онако како се обрадовала Јелена када је пронашла Часни Крст.

Заиста је то била велика радост не само за Јелену него за све хришћане до дана данашњег – проналазак дрва крснога ком је сам Спаситељ дао силу. И није сила у материји, драга браћо и сестре. Материја је само видљиви знак. По чему се то видјело? Тамо су била три крста. И они нијесу знали који је сад Господњи. У близини је пролазила једна поворка с мртвацем. Поставили су редом те крстове на мртваца и, кад су ставили на њега Часни Крст, мртвац је васкрсао. И друга два су били крстови, иста форма. Сила Господња, благодат Божја је та која материји даје силу.

Зато често видите гатаре, врачаре које ставе некакав крст око врата и нешто

вращају, не по Божјем него по властитом разуму, али у њиховом крсту нема никакве силе. Е то је разлика. Зато се у Цркви ствари благосиљају, освећују и даје им се благодатна помоћ од Бога. Тада је Крст страхан за непријатеље. Тај Часни Крст хришћани су толико вољели да су сви хтјели да имају по један дио Крста. Већ Кирил Јерусалимски говори да у његово вријеме, у 4. вијеку, су већ дијелови Крста били разнијети по свој васељени.

Имамо дијелиће Крста и по многим манастирима и црквама и дан данас. У Цетињском манастиру је доста велики дио Часног Крста. Наравно да се тај један повећи дио Часног Крста сачувао до данашњег дана у Јерусалиму. У Цариград је пренешен један добар дио Часног Крста. Међутим, после крсташких ратова му се губи траг и нејасно је гдје се он данас налази. Могуће негдје на Западу, у хришћанском свијету, као и ексери којима је био прикован наш Спаситељ и дашчица на којој је писано јеврејски, латински и грчки – Цар Израилев. Говоре да се данас налази у Риму. Хришћани су се увијек са љубављу и поштовањем, са великим поклоњењем односили према свакој честици Часног Крста који је дао силу избављења за сву васељену.

Каже се Крст је чувар све васељене. Што хоће црквени пјесник тиме да каже? Пјесме црквене треба да учимо напамет – оне садрже сву нашу догматику, све учење Цркве. Пјесник хоће да подвуче васељенски значај Крста – да Христов домострој спасења има глобални карактер. Сад је модерно да се употребљава тај израз – глобално, глобализам. Црква је глобална, она је васељенска. Она је глобална, не у смислу власти и ауторитета којим ћемо да присиљавамо народе на нашу демократију и глобализам и да их малтретирамо. Ми позивамо све на спасење, да се прикосну те силе Крста и да схвате да је у Крсту пobjеда.

Убиством Господа на Крсту човјечанство је признало и показало да не може да прими Бога у пуноћи. То је и Спаситељ рекао – свијет ме не може примити, али ви ћете ме примити јер ћемо доћи к вама и уселићемо се у вас. Дакле, Света Тројица долази у благочестиву душу и прави обитељ у њој. Зато се каже да Царство Небеско неће доћи споља да га видимо.

Немојте вјеровати тим људима као што смо нажалост били повјеровали који су нам обећавали рај на земљи, некакво братство јединство, некакво изобиље, једнакост... То су све лажне идеје, као што је лажна идеја демократије – да сви имају иста права. Видимо посведневно да то није истина, видимо да неки увијек имају нека већа права од других који кроје тај глобални систем.

С друге стране, како ће се човјек изједначити са Богом? Не можемо бити сви једнаки. То је сатанина идеја којом је он отпао од Бога. Он је говорио треба да ми подјелимо владавину. Тако је сатана говорио – Бог није мене створио, случајно сам ја настао, то су сатанине ријечи. То нас подсјећа на ту Дарвинову несрећну теорију – случајно је свијет постао. То су сатанске теорије, лажне теорије. Бог је Творац свијета, Он је врховни ауторитет.

У чему се састоји наше пребивање у Богу? У томе да допустимо, да отворимо своју душу и срце за улазак Бога у нас. Ако Бог није у нама, онда ће нас попунити нека друга сила, неки негативни дух. Дакле, Бог је Дух и треба отворити своју душу и срце за пријем Духа који сатире све наше гријехе, све наше страсти. А сатана је рекао – не, није ме Бог створио, треба да дијелимо владавину и направио је расијеченије бића, како кажу Оци – раздвојеност бића, одступио је од Бога и тада је настала смрт.

Смрт је раздвојеност бића. Зато је Свети оци описују као огромну змију, као кита који је прогутао Јону, као огромно биће које има разјапљене чељусти и које гута све што је у времену. Смрт нема ограничења у времену због тога што је коријен тог зла направио сатана, који је дух створен за вјечни живот. Анђели су створени за вјечни живот и Господ сатани не укида ту вјечност.

Чак највећи рођени од жена није успио да побједи смрт. Јован Крститељ каже иде за мном који прије мене бијеше. Он је видио тајну Месије који ће доћи да побједи смрт. Онај који носи вјечност у себи једини је моћан да побједи смрт због тога што смрт гута све што је у времену, ма колико то време било дуго, јер њене разјапљене чељусти су веће од било ког тренутка времена. Кад је смрт срела вјечност у Господу, она је мислила да је прогутала човјека Исуса Христа, али она је прогутала вјечност и тада је избљувала не само Њега него и све душе праведника који су били тамо заробљени. Побједа је у вјечности коју нам доноси наш Спаситељ.

Зато пожуримо да припремимо своју душу и срце, да се сјединимо кроз свете тајне Цркве са Оним који нам даје вјечни живот. То је сила Крста која је глобална, универзална за све народе и људе, за сва покољења људи. Крсна смрт Спаситеља и било који догађај везан за Њега има универзални временско-просторни значај, не само прије 2000 година, него Он је кроз своју Цркву посреди [између] нас. Христос је посреди нас и посреди нас је та животворна сила Крста.

Црква то зна и она Крст поставља на почасним мјестима. Поставља га на

Часној трпези, износи га у одређеним данима на поклоњење вјернима, поставља га на куполама храмова, на звонцима, тако да сваки вјерник који улази у цркву се осјењује тим крстом који се налази на врху купола и звоника храмова. Никада се крст не изображава на поду - то је забрањено Васељенским саборима и никада нећете наћи да Црква држи на поду Крст. То је забрањено јер то би било унижавање тог оружја којим нас је Спас ослободио.

Ми ћемо данас и благословити куполу за наш звоник заједно са крстом, а када буду завршени радови он ће и бити подигнут на звоник тако да тај крст благосиља све оне који улазе у храм, али и не само њих, него и сав град и благочестиве људе који у њему живе”, казао је владика Кирило на Литургији.

mitropolija.com